

KOKOUS SENAATINTORILLA

(Kesällä 1917.)

Kuului sekavia huutoja:

- Kuolema herroille!
- Hirsipuu Pitkäniemelle!
- Helvetin voitrokari!
- Alas Pitkäniemi!
- Valio alas!
- Bold, Bold saapuu!

Salaman nopeudella levisivät nuo viimeksi huudetut sanat kuin rauhoittavina kuiskauksina ylitse tuhatmääräisen, raivoissaan kirkuvan kansanjoukon. Ja kaikkien niiden, jotka olivat onnistuneet pääsemään Nikolainkirkon portaille, tai Aleksanteri 2:n patsaan jalustalle ja niinollen valloittamaan itsellensä näköalan yli tuon muurahaispe-sää muistuttavan, kuhisevan torin, niiden katseet suuntaantuivat Unioninkadun kulmaukseen. Sieltä koetti väkijoukon lomitse kirkon portaille päin suoltautua ontuva, noin viiden-, kuudenkymmenen korvissa oleva, kuluneeseen päällystakkiin pukeutunut herrasmies. Mies, joka ontuvine ja muutenkin särmikkäine liikkeineen teki ainakin ensi silmäyksellä omituisen, rappiolla joutuneen herraseläjän vaikutuksen, kantoi kankaasta ja puupalikoista kokoonkyhättyä tuolia.

Tälle yleisölle oli tulija tuttu. Eikä hänen omituinen kantamuksensaakaan herättänyt mitään kummastelua. Olihan tämä joukko tottunut viimeaikoina joka ilta näkemään rakkaan Boldinsa ristijalkajakkara kainalossa ontuvan puoliväliin Nikolainkirkon korkeita portaita ja pitävän siellä jakkaraltaan kuuluisiksi tulleita tulipalopuheita.

Jakkara kuului siis oleellisena osana kokousyleisön Bold-käsitteeseen, samoin kuin tuo vanhuuttaan kiiltäväksi käynyt päällystakkikin. Ja jos ne välttämättömyydet olisivat sattuneet jollakin tuntemattomalla tavalla katoamaan, olisi kenties yleisön keskuudessa saattanut herätä epäilyksiä, että mies ei olekaan enään alkuperäinen, heidän oikea Boldinsa. Parin askeleen päästä seurasi miestä noin neljänkymmenenikäiseltä näyttävä, lyhyt ja lihava nainen, joka kantoi kädessään pientä punaista lippua. — Boldin "puhujasisar" eli toveritar ja Boldin lippu.

Tänäiltana olivat kansanjoukon kuohahtelevat intohimot ylivoimaisessa käymistilassa. Ei edes johtaja Boldin tulo kyennyt hillitsemään jatkuvaa

ti kokousyleisöä. Heti, kun ensimmäinen huutus, minkä hänen ilmestymisensä joukon keskuuteen aiheutti, oli ohitse, alkoivat taampana olijat räyhätä ja tyrkkiä toisiaan. Huutoja sellaisia kun: — Mitä riivattua te siellä kuhnitte: Alakakaa kokous, että saadaan tälle toverijoukolle esittää, mitä kaikkia herrojen juonia olemme tänään paljastaneet!

— — —

— Tässä välillä lienee huomautettava, että tuo "toveri"-nimitys ei tämänlaatuisessa joukossa merkinnyt läheskään sitä, mitä se siihen aikaan varsinaisen järjestyneen työväen keskuudessa merkitsi. Boldin jokailtainen kokousyleisöhän oli niin kirjavaa, että siitä ei voinut parhaalla tahdollaankaan sanoa oliko se työväkeä, tai pikkuporvaristoa, vaiko epäjärjestystä ihailevia sakilaisia. Viljalti siellä nytkin näkyi vilkkuvan ylioppilaslakkeja ja hērkkätunteisesti värähteleviä porvarisneitonaamoja ahavan karkeaksi puremien työläiskasvojen joukossa. Niistä työläisistä, jotka kuuluivat Boldin kokousyleisön kantajoukkoon, oli osa kokonaan järjestymättömiä, sekä suurin joukko n. s. maaliskuulaisia, jotka vasta Venäjän vallankumouksen jälkeen olivat liittyneet järjestöihin. He eivät vielä olleet ehtineet omata työväen järjestötoiminnalta muuta kun jäsenkirjan ja toveri-nimityksen, jota kumpaakin he hyvin mielivaltaisesti käyttelivät.

— — —

Ennenkun Bold oli kantamuksineen ja seuralaisineen ehtinyt ontua paikallensa kirkon portaille, oli sekamelska kasvanut aivan täydelliseksi. Huutoja, sekä kirouksia sateli joka taholta. Aivan mahdottomalta näytti sellaisessa melussa min-kään järkevän puheen pitäminen.

Liiankin itseensä ja puhujataitoonsa luottavalta tuntui siis se juuri miehuusikänsä tapaileva nuorukainen, joka ennen Boldin tuloa kiipesi kirkon portaille, sekä vaati hiljaisuutta.

Muutaman sylen alalla puhujan ympärillä vaikuttikin hänen äkillinen esiintymisensä rauhoittavasti. Takimaisten melusta huolimatta saattoi melkoisen laajalla alalla selvästi kuulla nuoren miehen helähtelevän äänen jota varmensi vielä puoleksi:

päätöksellisen vakuuttava sävy, millä hän esiintymistensä tehosti.

— Hyvät toverit! — Hänkin käytti toverisanaa. — Vaikka en hyväksykkään anarkistisia tekoja, joihin te olette tänään tehneet itsenne syy-päiksi, lähtiessänne työpaikoiltanne murtautumaan liikkeiden voikellareihin, en tahdo teitä siitä erikoisemmin tuomita, sillä onhan äärimmänen elintarpeiden punte keskuudessanne ollut tuohon äkkipikaiseen ja harkitsemattomaan tekoonne suuresti vaikuttamassa. Mikä on tehty, sitä ei saa tekemättömäksi. Se, mikä tänään on tapahtunut, se on tapahtunut, enkä tänne siitä olekkaan tullut puhumaan. Sensijaan tahtoisin kiinnittää teidän huomionne — hyvät toverit — erääseen toiseen, tämän anarkistisen teon yhteydessä olevaan seikkaan. Teidän menettelyenne on nimittäin sekä periaatteellisesti että käytännöllisesti työväen järjestötoiminnan vastaista. Te olette lähteneet työpaikoiltanne ja jättäneet pyörät seisomaan ilman että työväen järjestökokouksissa olisi töiden seisahduttamisesta hiiskuttu sanaakaan, sitä vähemmän tehty minkäänlaista päätöstä. Sentähden toivoisin, että te, — hyvät toverit, — jos olette järjestyneitä ja kunnioitatte järjestötoimintaa, menisitte aamulla kukin työhönne, jotta eivät anarkistiset ja järjestövastaiset tekonne tuottaisi häpeää työväen järjestötoiminnalle . . .

— Alas provokaattori!

— Herrojen kätyri!

Huutoja alkoi sadella tulvimalla joka taholta. Miehen täytyi keskeyttää puheensa. Alas ei hän kirkon portailta kuitenkaan tullut. Hänen jonkun aikaa odotettua, hälvenivät huudot ja hän sai taas äänensä kuuluville:

— En ole provokaattori, vaan epäilen että teidän joukossanne on paljonkin sellaisia, koska ette hyväksy yleisiä, työväenjärjestöjen omaksumia menettelytapoja. Tämä kokoushan — jos tätä sillä nimellä voi kutsua — todistaa jo sen. Tämähän on sekamelska, eikä kokous. Valitkaa te kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri, sekä keskustelkaa ja päättäkää asioista järjestyksessä! . . .

— Alas, alas! Ei me tarvita mitään puheenjohtajaa! Ne ovat porvarien metkuja!

Sekasorto ja yleinen hälinä kasvoi hetki hetkeltä yhä uhkaavammaksi. Joukko ei tahtonut antaa puhujalle vuoroa jatkamiseen. Mies näkyikin huomanneen tämän. Päätään pudistellen astui hän portailta alas.

— Turhaa vaivaa se oli sinulta, Eino, puhutteli

häntä portaan juurella ihmistungoksessa seisoskelut, jotenkin saman ikäiseltä näyttävä nuori mies.

— Niin, virkahti Einoksi puhuteltu, kyllähän minä sen jo arvasin mitenkä se käy. Eihän tälle joukolle voi järkeä puhua:

Heidän haastelunsa keskeytti Boldin ääni, joka alkoi rämähdellä samalta paikalta, missä nuori mies äsken oli puhunut.

— Toverit! — rämisti Bold — tänään on tullut todistetuksi se, mistä koko kesän olen puhunut. Kaupungissa on elintarpeita, mutta ne ovat kauppiaiden kellareissa kätköissä. Teille niitä ei sovinolla anneta. — Mitä söisivät sitten herrat porvarit?

Tähän päivään saakka olette te tyynesti kärsineet nälkää. Vaan nyt toki on teidänkin kärsivällisyytenne mitta täysi. Sen on osoittanut tämä päivä. Valtavina joukkoina — ihailtavana voimana — olette te vyöryneet kellarista kellariin, vetäen kätketyt voidrittelit päivänvaloon . . .

Hyvä, hyvä! Eläköön Bold! Alas Valio! Alas voitrokari! Huraa ! !

— Suosionosoitukset puheen johdosta kävivät aivan korvia hiveleviksi. Kuin villit intiaanin uhriranssia tanssiessaan luikkasi tuo epäjärjestystä ihailemaan saatettu joukko. Tosin kyllä kuului yksi ja toinen ylioppilasnuorukainen huutavan jotakin Boldin puujalasta ja Huttusen Miinan paineista, vaan nämäkin huudot kävivät täydestä, herätettyään ensin huutajan lähimmässä ympäristössä iloisen naurun remahduksen.

— Toverittaret ja toverit! — kirkui nyt vuorostaan Huttusen Miina. — Minä olen koko kesän ollut ilman voita. Niin olette ollut tekin. Vaan minä en voinut enää nähdä kauempaa pienen viattomien lasteni kärsivän, vaan minä lähdin tänä aamuna teidän mukanne — hankkimaan voita. Ja me saatiin! Minä olin itse paikalla, kun Valion voikellarista löydettiin kaksi ja puoli dritteliä voita ja toista kellaria ei ehditty vielä tänään tarkastamaan, kun täytyy murtaa paksu tiiliseinä ennenkö sinne pääsee sisälle. Vielä on tänään löydetty meijeriliike Fennian Eerikinkadun kellarista yksi kehäjuusto ja puolitoista dritteliä voita, joka oli jo vähän pilaantunutta. — Niin, että kyllä elintarpeita löytyy, kun niitä vain ehditään vetää esille. Tänään eivät vielä kaikki Helsingin työläiset olleet etsimässäkään — toiset olivat töissä. Kaikki kuitenkin tarvitsevat syömistä. Ehdottaisinkin senvuoksi, että me kaikki, joilla on työväenjärjestöjen jäsenkirjat, menemme

tänä iltana työväentalolle kunnallisjärjestön kokoukseen ja päätämme siellä aloittaa heti kunnallislakon siksi kunnes joka ainoa voikellari Helsingissä on tyhjenetty.

— Hyvä, hyvä! — Kunnallislakko! — Eläköön! . . . tulvahti taasen tuhansista suista ja tuo intohimonsa valloilleen laskenut joukko alkoi liikehtiä työväentalolle lähteäkseen.

— Ylös Boldin puujalka! Huttusen Milnan veripahka alas! kirkui eräs ylioppilaslakkia kantava nuori mies lähellä sitä paikkaa, mihin Eino tove-

rinsa kanssa oli pysähtynyt kokouksen kehittymistä seuraamaan.

Huomatessaan yleisön lähteneen liikkeelle ehdotti Einon toveri.

— Eikö me lähdetä saareen nuoriso-osaston venheessä, saamaan hiukan raitista ilmaa keuhkoihimme?

— Lähdetään vain, sillä kyllä sitä totisesti tuntau kaipaavan sekä ruumis että sielu.

Ja toverukset lähtivät kiiruhtamaan venerantaa kohti.

Emil Lindahl.

Tie Vapauteen Tili- Ja Toimintakertomus Vuodelle 1926--'27

Allekirjoittanut tuli yleisäänestyksellä valituksi Tie Vapauteen toimittajaksi keväällä 1926. Nykyinen toimittaja on siis ollut tehtävässään jo toista vuotta yht'jaksoisesti. Viime keväänä, kun toimittajan toimintavuosi oli täysi, julistettiin paikka avoimeksi. Mutta hakijoita ei ilmaantunut yhtään. Julkaisukomitea pyysi entistä toimittajaa jäämään toimintukseen. Asia jätettiin yleisäänestyksellä ratkaistavaksi. Kaikki ne, jotka ottivat osaa tähän äänestykseen, olivat sen kannalla, että entinen toimittaja on toisen vuoden toimituksessa. Näin ollen siis paikkaa ei julistettu toistamiseen avoimeksi.

Vasta päättynyt toimintavuosi ei ole ollut erittäin hyvä, jos sitä mittaamme joinakin edesmenneinä vuosina saavutetuilla numeroilla. Julkaisun menekki on huomattavasti pienempi kuin se oli esim. vuonna 1924—25. Mutta järjestömme toiminta kokonaisuudessaan on huomattavasti heikompa kuin se oli edellä mainitulla ajalla. Järjestön toiminta kun veltostuu, niin siitä luonnollisesti saavat kärsiä kaikki sen palveluksessa olevat organit, lehdet ja julkaisut yhtä hyvin kuin muutkin.

Vallankumouksellinen työväenliike oikeastaan poteekin kauttaaltaan taantumuksen aikaa, mikäli aktiivinen toiminta on kysymyksessä. Työläiset näyttävät olevan pessimistisiä. Näin monet sanovat. Ja tottahan se on ainakin osalta. Tässä yhteydessä emme kuitenkaan tahdo kajota niihin seikkoihin, jotka ovat vaikuttaneet vallankumouksellisen työväenliikkeen taantumisen. Ne vaativat paljon tilaa selostuksille.

Mutta asioita noin yleisesti katsoen julkaisumme ei ole joutunut niinkään ahtaalle kuin monet toiset vallankumouksellisen työväenliikkeen palveluksessa olevat organit, niitten joukossa ollen sellaisiakin, jotka ovat järjestömme palveluksessa. Tästä seikasta meidän täytyy antaa tunnustus asiamiehillemme, jotka ovat toimineet väsymättömästi. Julkaisumme asiamiehet suurimmalta osalta ovatkin vanhoja veteraaneja, sellaisia, jotka ovat vuosien ajat, useissa tapauksissa vuosikymmenienkin, toimineet vallankumouksellisen työväenliikkeen mukana. Tällaiset toimitsijat käsittävät, että asiat eivät luista aina niin hyvin kuin toivotaan.

Seuraavasta tilioitteesta käy selville, missä määrin julkaisumme on tehnyt liikettä vasta päättyneen tilivuoden aikana.

Kokonaistasaus syyskuun 30 p. 1927

	Dr.	Cr.
Kassatili:	7,110.08	7,095.07
Tilausten tili	1,013.09	6,347.18
Kirjakauppa	27.14	25.95
Lainatili	1,275.00	600.00
Postitustili	344.65	
Palkkatili	2,080.00	
Kulunkitili	203.26	
Sekalaisten tili	43.65	19.30
Lahjoitustili	89.80	79.50
Painotyötili	3,985.71	21.70
Tie Vapauteen		1,956.68
Kalusto	51.10	51.10
	16,196.48	16,196.48